

L'ORENETA VULGAR

(*Hirundo rustica*)

L'orenetta vulgar és un dels habitants més simpàtics, sociables i ben coneguts del poble. La seva xerrameca és un dels sorolls més característics dels carrers a l'estiu, quan es pot veure els pares que puguen els polls.

És un ocell del grup dels passeriformes —el mateix al qual pertanyen els pardals o els pit-rojos— de mida mitjana: els mascles fan fins a 21 cm, les femelles més petites fan uns 17 cm, i els joves entre 14 cm i 15. Aquesta diferència entre els diferents ocells d'aquesta espècie es deu a la mida de les plomes més externes de la cua, que és més curta entre els joves. Pel que fa als adults, tenen les rectrius (plomes de la cua) externes més llargues que les femelles.

Pel que fa al plomatge, l'orenetta és un ocell fàcil d'identificar, tot i que en un principi pugui ser difícil de distingir-la de —ja comentada en aquesta secció— l'orenetta cuablanca i dels falciots o falcilles. Quan són joves, les orenetes són ocells en els quals es marca d'una manera molt clara el contrast entre les parts inferiors blanques i les superiors quasi negres. Com hem dit, la cua no és tan llarga

com la dels adults, tanmateix està forçada per la major llargada de les rectrius externes de la resta de la cua. El cap de l'orenetta jove és fosc, en general negre com l'esquena, tot i que la cara és d'un color groc ocre.

Els adults, que són força similars als joves, tenen les parts superiors amb uns tons blavosos i verds que poden ser lluents. La cara és d'un color roig fosc. Les parts inferiors de les orenetes, tot i ser blanques en quasi tots els ocells que trobem a casa nostra, tenen una gran variabilitat pel que fa a matisos. Podem trobar ocells amb les parts inferiors d'un blanc ben net i ocells pràcticament vermells. Independentment de l'edat i del sexe, les orenetes tenen un bec aplanat i curt perfectament adaptat als aliments que caça mentre vola. Aquest bec té una base ampla que permet a l'ocell obrir prou la boca per posar-s'hi els insectes dels quals s'alimenta. Les potes són molt curtes i petites.

Quan volen en destaquen les ales i la cua llargues i primes que li permeten volar amb una gran agilitat. Un factor característic de les orenetes és la cua fortament forçada. A part,

el contrast entre el negre del dors i els colors clars del ventre també és evident. Pel que fa als colors de la cara de les orenetes, és difícil d'observar-los quan volen.

Per tal d'identificar correctament l'oreneta, ens haurem de fixar en els següents elements: que tingui el dors totalment negre, ja que si tingués el carpó blanc o vermellós la podríem confondre amb l'oreneta cuablanca o cua-rogenca. També caldrà fixar-nos en el color de les parts inferiors, si és negre és un falciot. Els falciots, a més, tenen un crit molt més estrident que la xerrameca de les orenetes, i un vol més ràpid i rectilini.

Tot i que habita en gairebé tots els ambients, les orenetes poden ser

Oreneta vulgar

vistes amb més facilitat quan volen per damunt de basses, piscines o altres superfícies d'aigua naturals o d'origen humà. Allà pot beure aigua sense necessitat de deixar de volar i caçar insectes que surtin o se sentin atrets per l'aigua (com els mosquits). A més, les orenetes també poden aparèixer en els camps on puguin trobar insectes abundants i, evidentment, també les podem veure als carrers.

Per fer el niu, les orenetes fan un quart d'esfera de fang enganxat a les parets, aquest niu no té cap mena d'entrada especial, simplement està obert per sobre. Per fer el niu, les orenetes recullen fang i restes vegetals amb la boca. Per dur a terme aquesta tasca de recol·lecció les orenetes es poden parar a terra, tot i la creença que no poden fer-ho. Uns ocells similars a les orenetes i que realment no acostumen a baixar mai a terra són els falciots.

Per acabar de parlar de les orenetes vulgars, farem un petit repàs d'un aspecte prou conegut, la fenologia, és a dir, quan vénen a casa nostra i quan en marxen. Les primeres orenetes que podem veure són ocells de pas que arriben al mes de març, aquests ocells però passaran de llarg cap a àrees de cria més nòrdiques. La migració prenupcial (la de la primavera) s'allarga fins a final de maig, quan els últims migrants es barrejen amb els ocells que es quedaran ja a passar l'estiu. Després de criar, les

orenetes marxaran un altre cop a finals d'agost, tot i que els darrers exemplars ens abandonen a finals d'octubre.

Albert Cama Torrell

Bibliografia

Ferrer, Xavier; Martínez, Albert; Muntaner, Jordi, i altres. *Fauna dels Països Catalans. Ocells II* vol. 4.

Barcelona: Enciclopèdia Catalana 1994.

Peterson, Roger; Mountfort, Guy; Hollom, P. A. D. *Guia dels ocells dels Països Catalans i d'Europa*. Barcelona: Editorial Omega 1991.

Jonson, Lars. *Ocells d'Europa amb el Nord d'Àfrica i l'Orient Mitjà*. Barcelona: Editorial Omega 1994.

Latorre, José Antonio. *Fauna vertebrada del Tarragonès*. Constantí: Gràfiques Arrels 1995.